

STRESZCZENIE

Monografia *Perspektywy międzynarodowych regulacji w zakresie dostępu do patogenów* podejmuje problem globalnych zasad dostępu do czynników zakaźnych oraz podziału korzyści wynikających z ich wykorzystania, który od lat stanowi przedmiot prawnych i politycznych kontrowersji. Analizuje napięcia między interesami państw rozwiniętych i rozwijających się, wynikające z różnic m.in. w zakresie geograficznej dystrybucji patogenów, podejścia państw do ochrony własności intelektualnej oraz ponoszonych przez państwa konsekwencji ujawniania informacji o nowych zagrożeniach zdrowotnych. Dużą uwagę poświęca wpływowi pandemii COVID-19, która ujawniła niedostatki dotychczasowych regulacji i stała się impulsem do podjęcia negocjacji dotyczących nowego reżimu prawnego.

Celem pracy jest ocena perspektyw rozwoju międzynarodowych regulacji w zakresie dostępu do patogenów i związanych z nim korzyści, ze szczególnym uwzględnieniem Porozumienia pandemicznego WHO oraz planowanego w jego ramach systemu PABS. Stawia hipotezę o niedoskonałości i fragmentaryzacji obowiązującego reżimu prawnego, jednocześnie wskazując na skromne szanse jego gruntownej reformy i prawdopodobieństwo jedynie częściowych usprawnień, w tym spodziewane ograniczone pozytywne efekty Porozumienia pandemicznego, o ile w ogóle wejdzie ono w życie. W rozdziale I przedstawia ewolucję międzynarodowych regulacji dotyczących patogenów, w tym instrumentów związanych z ochroną bioróżnorodności, umów międzynarodowych i rozwiązań przyjętych w ramach WHO. Rozdział II identyfikuje kluczowe słabości obecnego reżimu, takie jak brak kompleksowego mechanizmu podziału korzyści czy problemy związane z ochroną patentową i danymi cyfrowymi. Rozdział III analizuje negocjacje Porozumienia pandemicznego oraz samo Porozumienie i mechanizm PABS jako próby odpowiedzi na te wyzwania. W podsumowaniu następuje weryfikacja postawionej hipotezy badawczej oraz analiza potencjalnych kierunków reform reżimu regulującego dostęp do patogenów.